

LATVIJAS REPUBLIKAS TIESĪBSARGS

Baznīcas iela 25, Rīga, LV – 1010, tālr.: 67686768, fakss: 67244074, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Rīgā

2012.gada 26. martā Nr.1-5/77

Uz 16.03.2012. Nr.18/TA-219

Latvijas Republikas

Ministru kabinetam

Brīvības bulvārī 36, Rīgā, LV-1520

Zināšanai:

Latvijas Republikas Saeimas

Cilvēktiesību un sabiedrisko lietu komisijai

Jēkaba iela 11, Rīga, LV-1811

Par partnerattiecību tiesisko regulējumu

2012.gada 16.martā Tiesībsarga birojā ir saņemta Ministru kabineta atbilde uz tiesībsarga 2012.gada 26.janvāra vēstuli Nr.1-8/3, kurā ietverti priekšlikumi grozījumiem atsevišķos normatīvajos aktos, lai, ievērojot Latvijas Republikas Satversmes 89.pantā noteikto, ka valsts atzīst un aizsargā ikviena cilvēka pamattiesības, un 91.pantā noteikto tiesiskās vienlīdzības principu, pietuvinātu ārpuslaulības savienībā dzīvojošo personu, tajā skaitā kopā dzīvojošu viena dzimuma personu, tiesisko aizsardzību laulāto pāru tiesiskajai aizsardzībai.

Atbildē sniegti vairāku ministriju viedokļi par tiesībsarga ierosinātajiem grozījumiem. Tiesībsargs atzinīgi vērtē, ka atsevišķas ministrijas ir: 1)apliecinājušas gatavību uzsākt diskusiju par attiecīgo grozījumu izstrādāšanu, 2)neiebilst pret grozījumu veikšanu, 3)atzīst, ka atsevišķas procesuālās tiesību normas nav viennozīmīgi skaidras, jo nav noteikti vienoti kritēriji, nonākot pie secinājuma, ka būtu apsverama iespēja izdarīt grozījumus procesuālajos likumos, nosakot vienotas procesuālās garantijas personām, kurām ir kopīga (nedalīta) saimniecība, neietekmējot Latvijas Republikas Satversmē ietvertā ģimenes tiesību institūta izpratni.

Tomēr tiesībsargs iebilst pret secinājumu, ka tiesiskās vienlīdzības principa nodrošinājumu iespējams panākt interpretācijas ceļā. Tiesībsarga praksē, izskatot pārbaudes lietas, vairākkārt ir apstiprinājies fakts, ka tiesību normu piemērotāji pārāk šauri interpretē tiesību normas, nonākot pie nepareiziem secinājumiem, kas rezultātā noved pie personas tiesību aizskāruma.

Tiesībsargs vēlas vērst uzmanību uz nupat spēkā stājušos Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2012. gada 1.februāra spriedumu lietā Nr.SKC-4/2012, kurā tiesa nonākusi pie atziņas, ka faktiskais laulātais nav atzīstams par ģimenes locekli likuma „Par dzīvojamo telpu īri” izpratnē.

Sprieduma 12.2.punktā Senāts uzskata, „ka ir nepieciešama likumdevēja nepārprotama izšķiršanās par jautājumu, vai tiesiski ir atzīstamas partnerattiecības, citiem vārdiem sakot, vai divu personu faktiskai kopdzīvei ir tādas pašas tiesiskās sekas, kādas ir, noslēdzot laulību. Ņemot vērā sabiedriskajā telpā un Saeimas komisijās periodiski aktualizētās diskusijas šajā jautājumā, kas nav novedušas pie vienota viedokļa, kā arī Tieslietu Ministrijas nodrošināto pētījumu „Par vīrieša un sievietes neregistrētu partnerattiecību tiesisko regulējumu Eiropā un Latvijā”, Senāts secina, ka normatīvo aktu grozīšana vai atsevišķa akta izstrādāšana minētā jautājuma sakarā tiek apsvērta, taču vēl nav veikta. Tas savukārt nozīmē, ka ne Senātam, ne arī tiesu instancēm, kas izskata civillietas pēc būtības, nav kompetences tiesību tālākveidošanas ceļā divu personu faktisko kopdzīvi pielīdzināt laulībai un kopdzīves partnerim noteikt tādas pašas tiesības kā laulātajam. Tas izriet no varas dalīšanas principa, kas nošķir likumdevēju no tiesu varas un leģitimē tiesu veikt tiesību jaunradi tikai gadījumos, kad tā nav saistāma ar iejaukšanos likumdevēja pilnvarās”.

Ņemot vērā minēto, Tiesībsarga ieskatā ir nepieciešams uzsākt aktīvu darbību pie nepieciešamo likumprojektu grozījumu izstrādes un tālākas virzības.

Tiesībsargs

J. Jansons

Bērziņa, Rezevska
67686768